

กฏนิคมขอย่างไรให้ปลอดภัย

ศ.ดร. ชงชัย พรรณสวัสดิ์
วิชาการผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

รัฐบาลได้ประกาศเจตนารมณ์ที่จะกฏนิคมอุตสาหกรรมให้เสร็จสิ้นในเร็ววัน ทั้งนี้ก็เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจให้กลับฟื้นคืนขึ้นมาให้เร็วที่สุด ซึ่งปฏิบัติการนี้จะมีผลสืบเนื่องไปยังผลกระทบทางด้านบวกทางสังคม กล่าวคือ คนมีงานทำ คนค้าขายทำการค้าได้คล่องขึ้น คนตกงานน้อยลง ขโมยและโจรลดลง ความยากลำบากในการดำรงชีวิตน้อยลง ฯลฯ ดังนั้นมาตรการหรือเจตนารมณ์นี้จึงควรได้รับการยอมรับและส่งเสริมจากสังคมไทย

แต่สิ่งที่ควรต้องพึงระวังยังมีอยู่ นั่นคือ การกฏนิคมขนี้ ซึ่งต้องเริ่มด้วยการสูบน้ำหรือปล่อยระบายน้ำที่ท่วมอยู่ในบริเวณพื้นที่นิคมขออกสู่ท้องทุ่งหรือชุมชนในบริเวณใกล้เคียงนั้น อาจมีสารมลพิษ (pollutant) และสารพิษ (toxic substance) ปะปนออกไปในปริมาณที่น้ำเป็นกังวลได้ การที่ภาครัฐไปตรวจสอบคุณภาพน้ำที่ปล่อยระบายออกมาว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งหรือไม่ นั้น แม้จะเป็นมาตรการที่ดีแต่ก็อาจยังไม่รอบคอบรัดกุมเพียงพอ เพราะอาจมีสารพิษอื่นๆที่เรายังไม่รู้ว่าเป็นสารใด แต่ใช้อยู่ในกระบวนการผลิตซึ่งแตกต่างกันไปในแต่ละโรงงาน และไม่อยู่ในบัญชีรายชื่อของสิ่งที่ต้องตรวจ ปล่อยออกมาพร้อมกับน้ำที่ท่วมอยู่ในนิคมขและถูกสูบน้ำระบายออกมาได้ ทางที่ดีเราจึงควรต้องตรวจสอบสารที่ยังไม่รู้ว่าเป็นสารอะไรนี้ด้วย จึงจะถือว่ารอบคอบรัดกุม

วิธีนี้เป็นวิธีมาตรฐานที่สหรัฐอเมริกาใช้เมื่อมีปัญหาการปนเปื้อนของสารเคมีในลักษณะนี้ คือต้องคัดกรองโดยตรวจสอบสุ่มให้กว้างไกล และเมื่อพบว่าไม่มีสารใดหรือมีแต่น้อยมากก็จะหยุดและไม่ตรวจสอบวิเคราะห์สารนั้นๆในโอกาสต่อไป และหันไปเน้นตรวจเฉพาะสารที่พบว่าอาจมีความเข้มข้นสูงและอาจเป็นอันตรายได้ ด้วยวิธีนี้เราก็จะมั่นใจได้ในความปลอดภัยและเสียค่าใช้จ่ายและเวลาน้อยที่สุด วิธีการแบบนี้ในสากลเขาเรียกว่า 'หลักการระวังไว้ก่อน' หรือ Precaution Principle

คำถามของเรา คือ แล้วเราจะรู้ได้อย่างไรว่าสารที่เราบอกว่าเราไม่รู้ว่ามีปะปนอยู่ในน้ำที่สูบน้ำออกมาหรือไม่ นั้นมันคืออะไร

น่าสนใจที่กระทรวงอุตสาหกรรมได้ตั้งกรรมการขึ้นมาชุดหนึ่ง เพื่อดูแลการกฏนิคมขให้ปลอดภัยที่สุดเท่าที่อาจทำได้ในกรอบและขีดจำกัดที่มี โดยกรรมการชุดนี้มีผู้แทนจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมควบคุมมลพิษ การนิคมอุตสาหกรรม กรมควบคุมโรค จังหวัดที่มีนิคมขที่น้ำท่วม ฯลฯ และกำลังจะตั้งตัวแทนของภาคแรงงานและประชาชน รวมทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยาเข้าไปเป็นกรรมการด้วย ทั้งนี้เพื่อความโปร่งใสและการยอมรับของสังคม คณะกรรมการชุดนี้ได้ตกลงกันว่าในขณะที่ยังไม่รู้ว่ามีสารใด (นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในมาตรฐานน้ำทิ้งอุตสาหกรรม) อาจปะปนออกมาพร้อมกับน้ำที่ระบายออกจากนิคมข วิธีการที่ดีที่สุดในปัจจุบันคือใช้พรบ.วัตถุอันตรายมาเป็นตัวตั้ง ซึ่งหากสำรวจจากข้อมูลของโรงงานอุตสาหกรรมหนึ่งๆ แล้วพบว่ามีการอันตรายหนึ่งใดที่ใช้ในกระบวนการผลิตในโรงงานนั้น แต่สารเหล่านั้นไม่

อยู่ในบัญชีของสารมลพิษตามมาตรฐานน้ำทิ้งฯ หน่วยงานที่รับผิดชอบก็ยังคงตรวจวิเคราะห์สารกลุ่มนี้ในน้ำที่จะระบายออกด้วยอยู่ดี

หากพบว่าผลจากการตรวจวัดอยู่ในเกณฑ์ปลอดภัย การกักนิกมฯก็สามารถเร่งทำได้เร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่หากพบว่าอยู่ในเกณฑ์เสี่ยงอันตราย ก็จำเป็นต้องมีมาตรการบำบัดน้ำนั้นให้สะอาดก่อนปล่อยทิ้งออกนอกนิกมฯ ซึ่งแน่นอนที่กรณีหลังเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก เสียเวลา สิ้นเปลืองงบประมาณ เสียโอกาสในการพลิกฟื้นเศรษฐกิจ แต่ก็เป็นสิ่งที่ต้องทำ!

ขณะนี้สิ่งที่ทุกคนพอจะร่วมกันทำได้ก็คือ สวดมนต์ขอพรให้เป็นกรณีแรกแต่เพียงอย่างเดียวในนิกมฯ ซึ่งลึกๆในใจของผู้เชี่ยวชาญด้านพิษวิทยาบางคน เขาแอบเชื่อว่ามันน่าจะเป็นเพแบบกรณีแรก ซึ่งเราก็หวังเป็นอย่างยิ่งว่ามันจะเป็นเช่นนั้น ปัญหาที่เดือดร้อนใจกันอยู่มันจะได้หมดไปเสียที